

Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.088

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Ісаєнко Ганна Петрівна, 1991 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2017 році Київський університет імені Бориса Грінченка за спеціальністю «Музичне мистецтво», з вересня 2017 р. й дотепер працює викладачем циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.088 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, від 24 квітня 2025 року № 265, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

ХОРУЖА Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

ОЛЕКСЮК Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти факультету музичного мистецтва та хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

МАЛАХОВА Маргарита Олександрівна, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності, Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Офіційні опоненти:

ГУРАЛЬНИК Наталія Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва

Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

ГРІНЧЕНКО Алла Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки Факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

На засіданні 11 червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Ісаєнко Ганні Петрівні на підставі прилюдного захисту дисертації «Методика формування навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ.

Науковий керівник: Бондаренко Лариса Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач НМЦ досліджень, наукових проєктів та програм, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація Ісаєнко Ганни Петрівни «Методика формування навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу

вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023. Дисертація Ісаєнко Ганни Петрівни, наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності. Ісаєнко Ганна Петрівна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

Здобувачка вільно володіє матеріалом.Здобувачка має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 7 статей (1 у співавторстві) опубліковано у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 4 публікації, в яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

1. Ляшова Г. П., Бондаренко Л. А. Розвиток навичок слухового самоконтролю майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з додаткового музичного інструменту як психолого-педагогічна проблема. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2021. Вип. 37. Том 2. С. 224-230. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/37-2-33>

2. Ісаєнко Г. П. Слуховий самоконтроль у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з інструментального ансамблю. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2022. Вип. 7. С. 44-51. DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2022.78>

3. Ісаєнко Г. П. Сутність та структура навичок слухового самоконтролю майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з інструментального

ансамблю. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 65. Том 1, С. 197-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.1.41>

4. Ісаєнко Г. П. Наукові підходи формування навичок слухового самоконтролю майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з інструментального ансамблю. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2024. Вип. 98. С. 47-51. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.09>

5. Ісаєнко Г. П. Критерії та показники рівнів сформованості навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2024. № 2. С. 113-118. DOI: <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2024-2-113-118>

6. Ісаєнко Г. П. Форми і засоби формування навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. 2024. Вип. 3. С. 40-44. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2024-3-5>

7. Ісаєнко Г. П. Педагогічна діагностика стану сформованості навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2024. Вип. 9. С. 91-98. DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2024.913>

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Олексюк Ольга Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва та хореографії Київського столичного університету імені Бориса

Грінченка:

1. У параграфі 3.2. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи бажано б було деталізувати процедуру обробки даних експерименту.

2. У тексті дисертації дисертанткою часто використовується словосполучення «звуковий еталон», однак недостатньо розкрито його сутність.

3. Текст дисертації дещо переобтяжено повтореннями переліку науковців з проблеми дослідження, бажано прибрати повтори з тих фрагментів тексту, де вони дублюються. Натомість обмежитися аналізом відповідних до контексту праць.

Малахова Маргарита Олександрівна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності, Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка:

1. Вважаємо, що визначені й схарактеризовані педагогічні умови, як складові запропонованої методики, варто було би висвітлити у науковій новизні.

2. На нашу думку, прийом «приблизне» програвання (читання) з аркуша нотного тексту», що входить до складу «Ідеомоторного методу» варто було би перефразувати на сталий термін «ескізне виконання музичного твору».

3. Підрозділ 2.1. Особливості ансамблево-інструментальної підготовки майбутнього викладача мистецької школи, на нашу думку, набув би більшої методичної ваги за умови висвітлення в тексті роботи аналізу програм із представленого переліку.

Гуральник Наталія Павлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

1. У роботі надано авторське розуміння поняття «слуховий самоконтроль майбутнього викладача мистецької школи» (с. 88 дисертації), в якому вказується на «здатність свідомо контролювати та коригувати гру на музичному інструменті на основі власного слухового сприйняття...» і далі по тексту, розкривається низка складових, що входять у цей контент. Нам вдається, що указані складові точно розкривають саме «музично-слуховий контроль» виконавця на музичному інструменті. У процесі узагальнення слухового самоконтролю як загальнопедагогічного смислу, загубилась його музична специфіка. Хоча в змісті визначення часто і точно згадувалась його музично-звукова природа. Вимагає пояснення, чому авторка не указує прямо на музичну специфіку слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи?

2. У роботі використана велика кількість доцільних та корисних для отримання бажаного результату завдань, цікавих, точно спрямованих на мету формування. Оцінка та підрахування результатів відбувалось за різними шкалами: за 10 бальною, 12 бальною, навіть 21 бальною системою. Чим пояснюється неоднозначність вибору шкали оцінювання?

3. У представлених ключових словах можна було використати більш ємний зміст деяких з них. Зрозуміло бажання авторки не втратити винайдені ключові смисли. Натомість така велика кількість ключових слів не сприяє зосередженню уваги саме на ключових смислах, що є провідними та такими, які сприяють визначенню новизни роботи. Наприклад, «навички слухового самоконтролю» вже представлені окремо кожним словом, «інструментальне виконавство» представлено двічі, застосування об'єднаного виразу: «внутрішньо музично слухові уявлення» зосередили б увагу саме на музичній концепції слухового самоконтролю.

4. У назві підрозділу 1.1. Ви розкриваєте сутність самоконтролю та слухового самоконтролю з позицій філософії, фізіології, психофізіології

музичної психології та інших галузь. Чому ж у назві підрозділу Ви звели цю багатогранну дефініцію лише до психолого-педагогічного аспекту?

5. На с. 92 на рисунку 2.1. представлено особливості ансамблево-інструментальної підготовки. Указано шість особливостей. Поясніть, чому Ви позбавили взаємозв'язків між ними та ключовою особливістю, «самоконтроль та адекватна самооцінка власних і колективних ігрових дій» і не указали стрілочками їх смислову єдність? Вона на рисунку дуже відчутно проглядається.

Грінченко Алла Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки Факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

1. У першому розділі дисертаційного дослідження автором розглядаються методологічні підходи та принципи формування навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях з інструментального ансамблю. З огляду на змістовне наповнення розділу, доцільним видається уточнення його назви, зокрема, пропонується: «Теоретико-методологічні формування навичок слухового самоконтролю майбутнього викладача мистецької школи на заняттях інструментального ансамблю», що точніше відображає як теоретичну, так і методологічну складові, які становлять основу дослідження.

2. У дисертаційному дослідженні спостерігається деяке перевантаження методологічними підходами. Доцільно забезпечити більший баланс між теоретичним викладом концептуальних засад та їхньою практичною реалізацією. Варто розглянути можливість інтеграції або комплементарного поєднання окремих методологічних позицій з метою побудови цілісної дослідницької стратегії.

3. Серед низки визначених педагогічних принципів автор зазначає «принцип автоматизації вмінь та дій» (с. 64). Водночас слід зауважити, що з

позицій сучасної педагогічної та психологічної термінології використання словосполучення «автоматизація вмінь» є дещо некоректним. У науковому дискурсі усталеною є класифікація, за якою автоматизації підлягають саме навички, що є результатом багаторазового повторення й практичного закріплення відповідних дій. Уміння, натомість, мають ширший характер і охоплюють здатність застосовувати знання у змінюваних умовах. У зв'язку з цим доцільно було б уточнити терміни й вжити більш коректне формулювання.

4. На сторінці 84 подано характеристику рефлексійно-слухового компонента, однак її зміст потребує уточнення. Опис перевантажений переліком понять, що ускладнює сприйняття основної ідеї. Бажано уникати дублювання термінів «самоконтроль» і «слуховий самоконтроль», адже саме формування слухового самоконтролю є предметом дослідження й має більш конкретизовані значення в контексті професійної підготовки музиканта. Крім того, доцільно диференціювати фізико-акустичні характеристики інструмента (зокрема «акустика інструмента») від психологічних та слухових параметрів виконавської діяльності, оскільки вони належать до різних рівнів аналізу - об'єктивно-фізичного та суб'єктивно-психологічного відповідно.

5. Потребує детального роз'яснення автором послідовність і механізм запровадження педагогічних умов у процесі поетапної реалізації методики формування навичок слухового самоконтролю майбутніх викладачів мистецької школи під час занять інструментального ансамблю. Зокрема, доцільно конкретизувати логіку поетапного впровадження кожної з педагогічних умов, їх взаємозв'язок зі структурними компонентами та методами, що забезпечують ефективність їх реалізації на заняттях інструментального ансамблю. Це дозволить більш чітко окреслити послідовність дій і сприятиме кращому розумінню практичної цінності розробленої методики.

